

Kristian Suninen

Pop/jazz–instrumentalistikoulutus: kun työelämä tuli vastaan

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Muusikko AMK
Pop/jazz-musiikki
Opinnäytetyö
18.4.2012

Tekijä(t) Otsikko	Kristian Suninen Pop/jazz-instrumentalistikoulutus: kun työelämä tuli vastaan
Sivumäärä Aika	28 sivua + 1 liite 18.4.2012
Tutkinto	Muusikko AMK
Koulutusohjelma	Pop/jazz-musiikki
Suuntautumisvaihtoehto	Instrumentalisti, rummut
Ohjaaja(t)	Lehtori Jukka Väisänen Lehtori Bruno Korpela
<p>Opinnäytetyöni on portfolioa muistuttava koonti Metropolia Ammattikorkeakoulun aikana suorittamistani musiikkialan työtehtävistä. Tutkimuskysymykseni olivat: (1) Minkälaisia valmiuksia Metropolian pop/jazz-linjan muusikon suuntautumisvaihtoehdon instrumentalistin koulutusohjelma on minulle antanut? (2) Millä tavalla olen työlistynyt koulussa opiskelemieni vuosien aikana? (3) Minkälaisia asioita työelämässä on tullut vastaan, joiden pohjalta Metropolia Ammattikorkeakoulun työelämälähtöistä opetusta voisi kehittää? Työssäni listasin työtehtäväni tapauskohtaisesti ja niiden esittelyn jälkeen pohdin niissä vastaantulleita seikkoja ja vertasin työtehtävän asiasisältöä Metropolia ammattikorkeakoulun pop/jazz-linjan instrumentalistin suuntautumisvaihtoehdon opetuksen sisältöön.</p> <p>Tuloksena syntyi narratiivinen, toisin sanoen subjektiivisen kerronnallinen tutkimustulos Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazz -linjan opetuksen sisällön kohtaamisesta työelämän kanssa. Tavoitteena oli tulosten pohjalta antaa yhdenlainen kuvaus koetusta opetuksen sisällöstä ja vastaantulleesta työelämästä ja tällä tapaa tuoda esille asiota mahdollisesta Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazz-linjan muusikon koulutuksen kehittämisestä.</p>	
Liite	Ääniteliite CD 1
Avainsanat	koulutus, musiikki, jazz, pop, työelämä

Author Title	Kristian Suninen Pop and Jazz Music Education Meets Music Business
Number of Pages Date	28 pages + 1 appendix 5 May 2010
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Pop and Jazz Music
Specialisation option	Music Performance, drums
Instructor(s)	Jukka Väisänen M.Mus Bruno Korpela M.Mus
<p>My final project is a portfolio-like study of my work experience in the music business during the years I've been studying at Metropolia University of Applied Sciences.</p> <p>My research questions were: (1) What kind of skills has the Music Performance programme given me? (2) What kind of jobs have I had during my studies? (3) On the basis of my work experience, how could the Metropolia curriculum be developed in order to meet the demands of the music industry?</p> <p>My method was to list all the jobs, introduce them briefly and then take a closer look at the specific circumstances and finally compare them to the curriculum of Pop and Jazz Music Performance Majors</p> <p>As a result I created a narrative, subjective study that offers practical advice on curriculum development.</p> <p>The objective was to produce one kind of a perspective on how well the education prepares students for real-life work situations and thus provoke thoughts on how the curriculum could be developed. My research can be seen as a kind of a field report from the music business.</p>	
Keywords	business, education, jazz, pop

Sisällys

1	Johdanto	1
	1.1 Opinnäytetyön kuvaus	1
	1.2 Pohjustus: Toimimiseni musiikin parissa ennen Metropoliaa	1
	1.3 Pohjustus: Tutkimuskysymyksen syntymisen syyt	2
	1.4 Tutkimustapa	2
2	Muusikko-koulutus Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazz-linjalla	3
3	Musiikki ammattina	4
4	Työtehtävä: Pushkin Quintett	6
	4.1 Pushkin Quintettin esittely	6
	4.2 Pushkin Quintettin toimintatavat	6
	4.3 Pohdinta työtehtävästä Pushkin Quintett	7
5	Työtehtävä: Virtuoso	9
	5.1 Virtuoston esittely	9
	5.2 Pohdinta työtehtävästä Virtuoso	9
6	Työtehtävä: Nokia Houseband 2010	10
	6.1 Nokia Housebandin Esittely	10
	6.2 Toiminta Nokia Housebandissa	11
	6.3 Pohdinta työtehtävästä Nokia Houseband 2010	12
7	Työtehtävä: Tanssi- ja viihdemusiikin esiintymiset	13
	7.1 Tanssi- ja viihdemusiikin esiintymisien työnkuvaus	13
	7.2 Tanssi- ja viihdemusiikin esiintymisien pohdinta	14
8	Työtehtävä: <i>Vapautuspassio</i>	14
	8.1 Vapautuspassion esittely	14
	8.2 Työtehtävän Vapautuspassio Pohdinta	15
9	Työtehtävä: Pentti & Heini Hietasen Joulukiertue feat. Pushkin Quintett	17
	9.1 Työtehtävän esittely	17

	9.2 Joulukiertueen pohdinta	18
10	Työtehtävä: YLE TV2 <i>Uusi päivä</i>	19
	10.1 <i>Uusi Päivä</i> -työtehtävän esittely	19
	10.2 <i>Uusi Päivä</i> -työtehtävän pohdinta	19
11	Työtehtävä: YLE TV2 <i>Uusi Päivä</i> muusikko/musiikkituottaja	20
	11.1 Työnkuvan esittely	20
	11.2 Pohdinta	20
12	Lopputulos ja pohdinta	22

Liitteet

Ääniteliite CD 1

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön kuvaus

Tavoitteenani on paitsi selvittää, millaisiin työtehtäviin olen instrumentalistin suuntautumisvaihtoehdolla päätenyt, myös verrata työelämän eteentuumia haasteita saamaani koulutukseen. Olen listannut opinnäytetyöhöni tapauskohtaisesti kouluvuosieni aikana eteentulleet suurimmat työtehtäväni tapauskohtaisesti ja pohdiskellut niissä vastaanotetuista ilmiöistä. Tämän pohjalta tavoitteenani on pohtia, millä tavalla instrumentaalikoulutus on antanut minulle tähän mennessä muusikon työtehtävissä, ja mitä työelämästä vastaanotettua voisi käyttää kehittämisehdotuksina koulutusohjelmalle. Työni on portfolioa muistuttava koonti työtehtävistä ja useimmista niistä on kuvausten lisäksi liitteenä äänite.

1.2 Pohjustus: Toimimiseni musiikin parissa ennen Metropoliaa

Olin Metropolia Ammattikorkeakoulua aikaisemmin ollut lukioikässä vahvasti kiinnostunut jazzmusiikista ja viimeisen lukiovuoteni kävin samaan aikaan viikonloppuisin Sibelius Akatemian jazzosaston nuorisolinjaa, joka on jazzosastolle suuntautuvia nuoria valmentava ja heidän jazzmusiikin tuntemustaan syventävä opetusohjelma. Vuoden aikana minusta alkoi tuntua, että kyseisen osaston korkeatasoisen tinkimättömän ja perusteellisen jazz-orientoituneen opetusohjelman oli itselleni musiikillisesti liian kapea-alainen. En kokenut haluavani keskittyä pelkästään jazzmusiikkiin sillä omistautumisella, jota osastolla vaadittiin, ja päätin lukion ja nuorisolinjan jälkeen olla pyrkimättä Sibelius Akatemian varsinaiselle jazzosastolle.

Jazzosastolla nuorisolinjalla vietetyn vuoden jälkeen ymmärtäessäni, etten todennäköisesti tulisi pyrkimään jazzosastolle koskaan, koin oman suuntautumiseni olevan melko epäselvä, sillä olin edelliset vuodet omistautunut jazzmusiikin harjoitteluun ja omaksumiseen hyvin täysipainoisesti. Koin jopa epäilyksiä omista kyvyistäni, sillä siihen pisteeseen asti olin nähnyt jazzmusiikin jonkinlaisena laadullisena ideaalina rytmimusiikin saralla. En enää nähnyt itseäni tulevana taide- tai jazzmuusikkoa ja päätin keskittyä

yleisesti laaja-alaisemmin rytmimusiikkiin löytääkseni suuntautumiseni myöhemmin. Itselleni sopivammalta oppilaitokselta tuntui Metropolia Ammattikorkeakoulu.

1.3 Pohjustus: Tutkimuskysymyksen syntymisen syyt

Opiskellessani Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazz-linjalla instrumentalistiksi olen ajoittain kuullut näiden kuluviin neljän vuoden aikana niin opiskelijoiden, satunnaisten opetushenkilökuntaan kuuluvien kuin valmistuneiden suusta kritiikkiä suuntautumisvaihtoehtoani kohtaan. Kritiikin ydinajatus on ollut se, että instrumentalistikoulutus ei kannattaisi, koska se ei varsinaisesti valmista mihinkään tarkasti määriteltävään konkreettiseen työtehtävään. Vertailun vuoksi esimerkiksi instrumenttipedagogin koulutus antaa opiskelijalleen valmiudet soitonopettajan tehtävään.

Ilmeisesti yleinen termi työelämään siirtyneelle instrumentalistille on freelance-muusikko. Itseäni ajatellen ajatus tuntui luontevalta myös minun kohdallani. Mutta tämä termi myös herätti minussa jo ensimmäisestä vuodesta lähtien hieman huolestuneita ajatuksia: Millä minä tulen todellisuudessa tienamaan toimeentuloni? Mihin koulutusohjelma oli minua todella valmistamassa?

Luonnollisesti instrumentalistin koulutusohjelma on haastava suunnitella palvelemaan jatkuvasti eteenpäin kehittyvän ja muuttuvan musiikkimaailman tarpeita. Nyt käytyäni koulutusohjelmaa neljä vuotta sekä musiikillinen suuntautumiseni että suhtautumiseni musiikkiin ja sen tekemiseen on luonnollisesti muuttunut melko paljon. Olen työllistynyt osittain vakituisesti ja osittain freelancerina. Itselläni on tullut työtehtävien myötä vastaan jatkuvasti yllättäviä tilanteita, jotka ovat saaneet minut pohtimaan, tulisiko koulutusohjelmaa kehittää varustamaan opiskelijansa tällaisiin tilanteisiin.

1.4 Tutkimustapa

Tutkimusmenetelmäni voitaneen kutsua narratiiviseksi tutkimukseksi. Termi narratiivisuus juontaa alkunsa latinan kielestä, jossa sana *narratio* tarkoittaa kertomusta ja *narrare* kertomista. Suomenkielistä käännöstä termille ei ole virallisesti vielä luotu, mutta käytössä on ilmennyt muun muassa sana *tarinallisuus*.

Narratiivisella tutkimuksella luodaan usein *konstruktivinen* ilmiö. Se tarkoittaa, että olemassa olevaa, luotua kokonaisuutta kehitetään eteenpäin havainnoilla. Tässä tapauksessa se tarkoittaa, että koska ammattikorkeakoulun opetuksen luonne on käytännön työelämään valmistavaa, tuon narratiivisella tutkimuksella esiin työelämässä havaittuja seikkoja, joita voi tarvittaessa hyödyntää kehitysehdotuksina muuttamaan ammattikorkeakoulun opetusta vielä enemmän työelämän suuntaan. (Aaltola 2001, 119)

Narratiivinen tutkimustapa poikkeaa laadullisesta tutkimuksesta siten, että narratiivinen tutkimustieto ei pyri yleistettävään tai objektiiviseen tietoon, vaan se on henkilökohtaista ja subjektiivista tietoa. Empiristinen tutkimus näkee tämän heikkoutena, koska tieto ei voida osoittaa tieteellisesti oikeaksi. Narratiivinen tutkimus taas näkee asian vahvuutena, koska sillä tapaa tietoon saadaan monipuolisempia sävyjä yksipuolisen näkökulman sijaan. (Aaltola 2001, 119) Koska tulevaisuudessa esiintuomani havainnot ovat subjektiivisia ja henkilökohtaisia, niitä ei voi yleistää. Sen sijaan niiden tehtävä on tuoda tiedettyyn tietoon yksi näkökulma lisää tuomaan moniulotteisuutta.

Esittelen tulevaisuudessa työtehtäviä, joihin olen päässyt osallistumaan opiskelujeni aikana Metropolia ammattikorkeakoulussa. Työtehtäviksi olen luokitellut yhtä poikkeusta lukuun ottamatta sellaiset tilanteet, joissa olen musiikkia joko luomalla tai esittämällä saanut palkkaa. Tarkastelen työtehtäviä omasta näkökulmastani ja pohdin niiden vastaavuutta koulutukseeni. Joihinkin lukuihin liittyy ääninäyte ääniteliitteessä 1.

2 Musikko-koulutus Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazz-linjalla

Pop/jazz-musiikin koulutusohjelmassa on viisi erilaista suuntautumisvaihtoehtoa: instrumentalisti, instrumenttipedagogi, teoriapedagogi, musiikintekijä ja tuottaja-teknologi. Instrumentalistin koulutusohjelmasta valmistuu nimikkeellä Musikko AMK. Koulutuksen ohje kesto on 4,5 vuotta ja se on laajuudeltaan 270 opintopistettä. Opiskelija suorittaa pääinstrumentistaan C ja B-tutkinnot. Tutkintojen tavoitteena on valmistaa opiskelija mahdollisimman monipuolisesti toimimaan musiikkialalla pääinstrumenttinsa

kanssa. Sivusoittimesta, joka pääsääntöisesti on joko piano tai rummut, opiskelija suorittaa 2/3 -tutkinnon. Instrumenttiopintojen lisäksi opintosuunnitelman pakolliset opinnot sisältävät musiikin teorian opintokokonaisuuden, yhteytoiminnan opintokokonaisuuden ja ammatinharjoittamiseen liittyvän opintokokonaisuuden ja työharjoittelun. Erityinen piirre instrumentalistin suuntautumisvaihtoehdon opintosuunnitelmassa on suuri määrä, lähes neljänneksen opiskeluista käsittävä, niin sanotut vapaavalintaiset opinnot. Niitä on muihin suuntautumisvaihtoehtoihin nähden huomattavasti enemmän ja ne jakautuvat hyvin laaja-alaisesti erikoisemmista ensemble-yhtyeistä studiotekniikan kursseihin. (Pop/jazz-musiikin opetussuunnitelma 2012, www.)

3 Musiikki ammattina

Professori ja musiikintutkija Keith Swanwickin esittää kirjassaan *A Basis for Music Education*, että musiikin olemuksen voisi tiivistää muistisääntöön "C(L)A(S)P", jotka ovat lyhenteet sanoista compose, literature, audition, skills ja performance. Compose tarkoittaa säveltämistä, jonka Swanwick määrittelee vapaasti suomennettuna "*tapahtuma, jossa luodaan musiikkia käsittelemällä ääntä tuottavaa asiaa luovalla tavalla*". Audition tarkoittaa kuulohavainnointia, jonka Swanwick painottaa olevan kaikkea musiikin kuuntelusta oman soiton kuunteluun ja soiton harjoittelusta soittimen virittämiseen. Performance tarkoittaa esiintymistä, joka Swanwickin mukaan on taito tuoda musiikki läsnäolevaksi tilaan, jossa sitä esitetään. Swanwick painottaa esittämisen taitoa, tapahtumassa piilee hänen mukaansa myös vaara epäonnistua luomaan musiikillinen läsnäolo. Nämä kolme termiä Swanwick luokittelee musiikin pääolemuksiksi. Sulkumerkeissä oleva literature tarkoittaa musiikkiin liittyvää kirjatietoa, jonka tehtävänä on luoda esimerkiksi perinnetietoutta ja ohjeistusta toteutustapojen suhteen ja skills puolestaan tarkoittaa yleisiä musiikkiin liittyviä taitoja kuten esimerkiksi soittimen hallinta ja nuotinluku. (Swanwick 1979, 40.) Swanwickin näkemystä musiikista voitaneen pitää suhteellisen kaikenkattavana ja mielestäni sopii muusikon työn kuvaukseen.

Metropolia ammattikorkeakoulun pop/jazz-musiikin koulutusohjelman kuvaus koulun internetsivuilla kuuluu seuraavasti:

Metropolian pop/jazz-musiikin koulutusohjelmasta valmistuvat hallitsevat soittamisen ja laulamisen, musiikin luomisen ja sovittamisen, teorian ja nykitekniikan. Heillä on kyky kehittää ammattitaitoaan ja rikastuttaa luovalla tietämyksellään kotimaista ja kansainvälistä rytmimusiikkia (Metropolia, [www](#)).

Muusikon elanto koostuu yleensä monesta erilaisesta työnkuvasta. Koska opiskelen pop/jazz-musiikkia, keskityn kevyen musiikin ammattilaisen työnkuvaukseen. Kevyen musiikin alalla vakaimman tulon tuovat useimmiten opetustehtävät niin valtion kuin yksityisissä soitto-oppilaitoksissa. Opetustyön luonne vaihtelee vakinaisesta virasta tuntimääräiseen opetukseen. (Musiikkialan työelämä, [www](#).) Omieni havaintojeni pohjilta opettajien pätevyysvaatimukset vaihtelevat virallisista epävirallisiin riippuen koulusta.

Suomen yksi suurimpia yksittäisiä muusikoiden työllistäjiä on Puolustusvoimat. Maassamme on tällä hetkellä noin 250 muusikkoa työllistettynä Puolustusvoimien palveluksessa 12 eri sotilassoittokunnassa. Puolustusvoimat järjestävät vuosittain noin 2000 monimuotoista musiikkiesitystä ympäri maata. (Puolustusvoimat, [www](#).) Muusikon yleisin sopimus Puolustusvoimien kanssa lienee viiden vuoden virkasopimus.

Yleisin ja vaikeimmin tilastoitavissa oleva työllistymisen muoto kevyen musiikin ammattilaisilla on yrittäjämuotoinen, niin sanottu freelancer-työ. Tällainen työ koostuu pääpiirteittäin musiikin esittämisestä ja tekemisestä. Työn tulotasoa lienee erittäin vaikea tilastoida, sillä siihen vaikuttaa sen hetkiseen työtilaisuuteen liittyvät musiikkimarkkinat. Aiempina vuosikymmeninä muusikoita palkattiin pidempiaikaisiin työsuhteisiin muun muassa ravintoloihin ja risteilyille, mutta nykyisin pidempiaikaiset työsuhteet ovat yleisesti ottaen kadonneet ja muuttuneet yhden illan esiintymisiksi. Työ muusikkona on hyvin monimuotoista vaihdellen opetustyön, musiikin tekemisen ja esittämisen välillä ja nykyään monesti pelkkä soittotaito ei ole toimeentulon tae.

4 Työtehtävä: Pushkin Quintett

4.1 Pushkin Quintettin esittely

Pushkin Quintett on ollut minun päätoiminen kokoonpanoni jo vuodesta 2006 ja tuottanut yhteistä eniten ansiotuloa minulle vuosien aikana. Pushkin Quintettiin kuuluvat Joona Pulkkinen (sello), Lauri Kankkunen (sello), Joonas Mikkilä (piano), Eero Seppä (kontrabasso) ja minä itse rummuissa ja lyömäsoittimissa. Pushkin Quintettin tyyli on sekoitus klassista musiikkia, kansanmusiikkia, tanssimusiikkia, elokuvamusiikkia ja jazzmusiikkia. Ohjelmistomme muodostuu edellä mainittuja tyyliä edustavien kappaleiden yhtyeen omista tulkinnoista. Esityksemme ovat usein yhdistelmä musiikillista taidetta ja viihdettä.

4.2 Pushkin Quintettin toimintatavat

Rumpalin näkökulmasta olen joutunut käyttämään joka kappaleessa mielikuvitustani joutuessani siirtämään erityylisten kappaleiden lyömäsoittinosaston säestysmenetelmiä rumpusetille ja rikkomaan perinteisiä rumpusetin soittotapoja säestäessäni yhtyeen muita soittajia. Olen rumpusetin lisäksi päätenyt yhtyeessä soittamaan myös klassisia perkussioita, kellopelejä, cajonia ja useita luovempia instrumenttitaratkaisuja, kuten esimerkiksi lavalla rummuston läheisyydessä sijaitsevia elementtejä (esim. nuottiteline, kukkapurkki, ikkunalaute, lattia yms.). Juuri yhtyeeseen kuuluvan lyömäsoittintyöskentelyni takia olen usein pohtinut ketä pystyisin tarvittaessa pyytämään tuuraamaan itseäni, sillä kappaleisiin kuuluu niin paljon epämuodollisia säestystapoja, että ne voi olla vaikeata omaksua nopeasti.

Esimerkiksi esittämäämme Johan Sebastian Bachin Jouluoratorion neljännen kantaatin kaksoisvilusoolo- ja tenoriaariaan *Ich will nur dir zu Ehren* ei kuulu alkuperäismuodossaan mitään lyömäsoittimia. Kappale on kuitenkin sen verran rytmisen, että koin pystyväni liittämään esitykseni meidän yhtyeellämme lyömäsoittimet (ääniteline, kappale 1). Aluksi pohdin lähestymistä ottaen vaikutteita Modern Jazz Quartetin *Blues on Bach* -albumista. Kyseisellä albumilla yhtye tulkitsee Johan Sebastian Bachin kappaleita perinteisellä jazz -kokoonpanolla. Yhtyeen rumpali Connie Kay soittaa kappaleissa tavallisesti rumpusetiä käyttäen. Aluksi ajattelin säestää kappaletta rumpusetillä käyttäen

vispilöitä, mutta mielestäni koin sen liian tavanomaiseksi, liiaksi jazzmusiikkiin viittaavaksi lähestymistavaksi. Halusin tulkintaamme enemmän Bachin aikakautta lähempänä olevan ja pois jazz -estetiikasta vievän soittimen. Niinpä päätin valita säestysinstrumentikseni tässä tapauksessa Cajonin. Kappaletta esittäessämme minulla ei ole mitään nuotinnettua osuutta kappaleen säestyksessä, vaan improvisoin osioni muiden soittajien soittamien, tarkasti nuotinnettujen osien päälle. Poikkeustahtilajeja sisältyy useisiin kappaleisiin ja säestykselliset tyyllilajit vaihtelevat huomattavasti (ääniteliite, kappale 2).

4.3 Pohdinta työtehtävästä Pushkin Quintett

Pushkin Quintettissa toimiessani olen päässyt hyödyntämään lähes kaikkea Metropolia Ammattikorkeakoulussa oppimaani käytännössä. Soittoni perustuu pääosin melko alhaisella äänenvoimakkuudella soittamiseen ja jazz-elementtejä ja -estetiikkaa tulee käytettyä soitossa hyvin paljon. Kapuloiden lisäksi käytössä on usein riisikepit, malletit ja vispilät. Näitä käyttäen yritän luoda mahdollisimman toimivan tavan säestää yhtyettä. Koska minulle harjoituksissa osoitettu nuottimateriaali koostuu pääosin muiden soittimien nuoteista, joita seuraten minun tulisi luoda oma säestyskontekstini kappaleeseen, on minulle ollut suuresti hyötyä tässä tapauksessa rumpujen c-tutkinnon vaatimuksiin kuuluvista nuotinluvun ja prima vistan hallintaan tähtäävistä tehtävistä. Myös samaiseen tutkintoon kuuluvan erilaisten musiikkityylien säestystapohin perehdyttäminen on antanut minulle paljon avaimia luodessani säestystä rummustollani kappaleisiin.

Yksi Pushkin Quintettissa soittamisen erityispiirteistä on, että sellojen äänenvoimakkuudellisten ominaisuuksien takia minun tulee olla erittäin tarkka oman instrumenttini äänenvoimakkuudesta, koska rummut tapaavat peitota sellot kuulumattomiin erittäin helposti äänenvoimakkuudellaan. Yllätyksekseni olen huomannut, että Metropolian pop/jazz-musiikin koulutusohjelmassa ei juurikaan kiinnitetä huomiota aina soittimensa äänenvoimakkuuden hallitsemiseen. Silti suurin osa esiintymisistäni, eritoten Pushkin Quintettin kanssa vaatii, että minun tulee olla tietoinen millä äänenvoimakkuudella soitan. Erityisesti rumpuja ei ole aina helppo soittaa alhaisella äänenvoimakkuudella, koska raajojen liikeradat muuttuvat lyhyemmiksi saadakseen aikaiseksi hiljaisemman äänen pienentämällä iskun voimaa. Tämä taas aiheuttaa muutoksen opituissa motorisissa liikkeissä, jolloin iskujen täsmällisen oikea ajoitus täytyy omaksua uudelleen pienemmällä liikkeellä. Olen ehkä kaikista onnistumisistani vuosien varrella palautteen perus-

teella eniten onnistunut soittoni äänenvoimakkuuden kontrolloinnissa, sillä olen luke-mattomia kertoja kuullut mitä erilaisimmissa kokoonpanoissa asiasta kiittämisen ohella vertauksen ”aiempaan rumpaliin, joka aiheutti suurta mielipahaa olemalla kykenemätön kontrolloimaan soittonsa äänenvoimakkuutta suhteessa tilanteeseen”. Olen jopa ha-vainnut rumpalikollegoilta asennetta, että ”rummut soivat tällä äänenvoimakkuudella, se kuulu asiaan ja sitä ei voi muuttaa”. Mielestäni soittimen, erityisesti rumpujen ää-nenvoimakkuuden hallinta on ollut niin iso osa työtehtäviäni, että se herättää minussa pohdintaa tulisiko sitä ottaa enemmän esille Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazz-musiikin koulutusohjelmassa.

Pushkin Quintettin ominaisuudeksi on myös muodostunut voimakkaan teatraalinen esiin-tymisilmaisu. Yhtyeiden jäsenten musiikin ilmaisuun yhdistetty fyysinen ilmaisutapa, esimerkiksi kehonkielellä ja ilmeillä on saanut paljon kiitosta yleisöltä, joka kokee mu-siikkiesityksemme helposti lähestyttäväksi ja viihdyttäväksi tuodessamme kyseisen as-pektin mukaan esiintymiseen. Olemme jopa pohtineet, saammeko millään yhtyeemme koko olemuksen vangittua pelkästään äänitetallenteella, koska esiintymiskokonaisuus on meillä moniosaisempi. Kyseinen esiintymistapa ei ole kuitenkaan sen enempää suunniteltua, vaan se on syntynyt ja muotoutunut hyvin luonnostaan.

Huomattuani teatraalisen esiintymisen purevuuden ja vaikutuksen yleisöön, olen alka-nut pohtia ja kehittää asiaa. Pushkin Quintettin esityksissä esimerkiksi omissa rum-pusoolo-osuuksissani saatan luoda suuria jännitteitä vaikkapa lopettamalla erittäin ko-vaäänisen sooloni soiton äkisti, kuin katkaisten ja näin luoden koko esitystilaan dra-maattisen äkillisen hiljaisuuden juuri koko katsojakunnan huomion kiinnittyessä mi-nuun. Tai vastaavasti sooloa soittaessani vähennän soiton volyymia ja soitettuja nuot-teja kunnes jäljelle jää vain hiljaisuus ja sitten ikään kuin tuon itseni takaisin lähtemällä minimalistisesta ilmaisusta ja kasvattamalla sen taas suureksi. Olen huomannut, että konserttitilanteessa rakennetulla hiljaisuudella kesken soiton pystyy luomaan valtavan, lähes henkeä salpaavan tunteisen jännitteen. Tämä yhdistettynä esimerkiksi dramaatti-seen katsekontaktiin suoraan yleisöön nostaa koko elämyksen kuin uudelle tasolle.

Ei pelkästään Pushkin Quintettissa, vaan kaikissa muissakin työtehtävissäni, joissa on tullut oltua lavalla, esiintyminen ja lavaolemus on ollut melkoisen suuri osa kokonai-suutta. Asia ei ole välttämättä etukäteen aina käynyt mielessä, mutta erityisesti jälkikä-

teen yleisön palautetta kuunnellessa siitä kuitenkin onkin muodostunut suuri osa yleisössä olleiden elämästä. Vaikkakin nykyisin järjestetään kaikille pakollinen esiintymistaidon kurssi, yksi kurssi ei mielestäni riitä luotaamaan tarpeeksi syvällisesti lavailmaisun olemusta ja esimerkiksi sitä kuinka eläytyä esittämäänsä musiikkiin ja tämän myötä luoda tunnelma esitykseen. Voitaneen tietysti todeta, että tietyissä musiikinlajeissa, esimerkiksi useimmiten klassisessa musiikissa, soiton laatu on esiintymisen dramatiikkaa tärkeämpää. Mutta mielestäni on myös olemassa tilanteita, joissa esiintyminen on silti soiton laadun ohella lähes yhtä tärkeä asia. Olen havainnut, että Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazz-linjalla ei olla esiintymistaidon kurssin lisäksi kovinkaan syvällisesti käsitelty esiintymisen ja soiton yhdistämisen ominaisuuksia esimerkiksi soitinkohtaisesti.

5 Työtehtävä: Virtuoso

5.1 Virtuoston esittely

Ensimmäisinä kouluvuosinani isompiin esiintymisiini kuuluivat konsertit lauluyhtye Virtuoston säestysorkesterissa, joka oli normaalisti yli kymmenhenkinen. Virtuoston esiintymismateriaali koostuu omien kappaleiden ohella sekä suomalaisista että ulkomaalaisista ikivihreistä viihdemusiikin klassikoista. (EMI/Virtuoso, [www.](http://www.EMI-Virtuoso.fi))

5.2 Pohdinta työtehtävästä Virtuoso

Virtuoston kanssa harjoituksia harvemmin pidettiin ja konserteissa soitettiin nuotista lukemalla. Työskentely orkesterissa vaati paitsi rumpusetin nyanssien hallintaa ja nuotinlukutaitoa, myös ymmärtämystä klassisen musiikin päälle. Onnekseni olin nuorempana soittanut klassisia lyömäsoittimia seitsemän vuotta musiikkiopistotasolla ennen siirtymistä pop/jazz-linjalle.

Populaarimusiikin esittämisellä klassisen musiikin orkesterin kanssa on pitkät perinteet, vaikkakin kyseinen toteutustapa ei ole välttämättä aivan yleisimpiä. Tällaisen kokoonpanon esittämä musiikki lainaa yleensä elementtejä sekä klassisesta, että rytmimusiikista. Yksi ratkaiseva ero klassisen musiikin ja rytmimusiikin säestyksessä rumpalin

näkökulmasta on juuri tempo ja sen käsittely. Virtuoson kappaleisiin kuului hidastusten tekemistä ja kapellimestarin seuraamista. Tässä olin tilanteessa, jossa en pelkällä pop/jazz-linjan opetussisällön mukaisella koulutuksella olisi välttämättä saanut esitettyä kyseistä musiikkia asian vaatimalla tavalla. Vaikkakin Virtuoson materiaali voitaneen luokitella jonkinasteiseksi taidemusiikiksi, olivat esitettävät kappaleet alkuperäismuodossaan pääosin populaarimusiikiksi luokiteltavaa materiaalia, jotka vaativat rumpuset-tisäestystä.

Edellämainittu esimerkki voitaneen luokitella tyylillisesti rajatapaukseksi. Metropolian pop/jazz-linjan opetussuunnitelman mukaisesta aineistosta apuja kyseiseen projektiin tuli nuotinluvun harjoittelun, rumpusetin nyanssien hallinnan ja vispilöiden hallinnan tahoilta. Sen sijaan työskentelystä kapellimestarin ja orkesterin kanssa ja tempon käsittelystä klassisen musiikin vaikutteiden alaisesti en ole saanut opetusta opiskeluaikana-ni. Voitaneen tietysti esittää väittämä, että klassisen musiikin vaikutteet eivät kuuluisi rytmimusiikin opetukseen. Konserteissa esitetty materiaali kuitenkin oli pääosiltaan rytmimusiikkiin kuuluvaa niin sanotussa absoluuttisessa tempossa säestämistä rum-pusetillä. Täten voinen todeta, että paikkaani ei olisi voinut välttämättä korvata henki-lö, joka olisi saanut täyspainoitteisen klassisten lyömäsoitinten koulutuksen, koska ky-seiseen koulutusohjelmaan ei kuulu rumpusettisäestystä.

6 Työtehtävä: Nokia Houseband 2010

6.1 Nokia Housebandin Esittely

Koulussamme pidetään jokavuotinen kilpailu, jossa sekä Metropolia Ammattikorkeakou-lun että Pop & Jazz Konservatorion opiskelijoista koostuvat yhtyeet voivat kilpailla pai-kasta matkapuhelinyhtiö Nokian virallisena yhtyeenä, joka on mukana erinäisissä Noki-an järjestämissä tilaisuuksissa viihdyttäjänä. Pääsin mukaan kokoonpanoon, joka voitti kyseisen kilpailun ja teimme noin parikymmentä esiintymistä Nokian tilaisuuksissa vuonna 2010. Työtehtävän aiheena oli muodostaa yhtyeelle ohjelmisto, joka koostui pääasiallisesti uudesta tai uudehkosta (karkeasti arvioiden aikavälin 1980 - 2010) pää-asiallisesti ulkomaisesta populaarimusiikista. Kyseessä oli viihdebändi ja näytävä lava-esiintyminen oli olennainen osa kokonaisuutta.

6.2 Toiminta Nokia Housebandissa

Nokia Housebandin kappaleohjelmistoa rakentaessa syntyi tietynlaista erimielisyyttä. Yhtyeen jäsenet itseni mukaanlukien ehdottivat ohjelmistoon lähinnä itsellensä läheisiä ja mieluisia kappaleita. Syntyi tietynlaista väittelyä kappaleista; yhden mielestä jonkin populaarikappale oli loistava, toisen mielestä sen verran laaduton tai huono tekele, että se oli kelpaamaton ohjelmistoon. Vaikka ohjelmiston rakentaminen ei ollutkaan mikään ylivoimainen asia lopulta, oli silti selvästi havaittavissa, että mielipiteet niinsanotusta laadukkaasta populaarimusiikista, jota yleisölle tulisi esittää, vaihtelivat huomattavasti. Toiset ihmiset olivat rock- ja heavy-musiikin suuntaan kallistuneita, toisille taas afro-amerikkalaiseen musiikkiin painottuva ohjelmisto merkitsi laadukasta populaarimusiikkia. Sitä kautta myös ylipäättänsä ihmisten tuntemus kappaleista ja niiden soittotavasta vaihteli huomattavasti.

Ohjelmiston muodostettuumme jouduin soittamaan ajoittain kappaleita, joiden soittotavasta minulla ei ollut aikaisempaa tietämystä tai tuntemusta. Otetaan esimerkiksi vaikkapa Madonnan kappale *Express Yourself*. Kappale edustaa vuoden 1989 tyyllilajilta pop/danceksi luokiteltavaa musiikkia. En ollut aikaisemmin perehtynyt juurikaan Madonnan musiikkiin ja sen toteutustapoihin, mitä nyt olin radiosta kuullut. Kappaletta soittaessani totesin, että jotta kappale olisi saatu kuulostamaan alkuperäistä versiota myötäilevältä, olisi minun pitänyt käyttää akustisen rumpusetin sijaan todennäköisesti sähkörumpuja ja basistin bassosyntetisaattoria. Kappaleen olisi todennäköisesti myös tullut sisältää syntetisaattorilla tuotettuja arpeggioita, joiden tempossa pysyminen olisi taas vaatinut koko yhtyeeltä tai ainakin rumpalilta korvamonitorin kautta tempon pitävää metronomia, joka pitäisi temmon synteisaattorin luoman arpeggion kanssa yhtäläisenä. Kappale kuitenkin toimi joten kuten tälläkin tapaa; kosketinsoittajalla oli ajan henkeä imitoivat soundit ja itse koetin muokata rummustoni äänenkuvan mahdollisimman lähelle kappaleen tyyliä. Vaikkakin kappale soitannollisesti kulki moitteettomasti, kokonaisuuden kannalta version estetiikka ei ollut sama. Kappaleen toteutustapa sai niin soittajilta kuin yleisöltä hyväksyntänsä, vaikka estetiikka muuttui ja voitaneen jopa väittää, että kappaleen tyyllilaji saattoi tietämättämme muuttua.

6.3 Pohdinta työtehtävästä Nokia Houseband 2010

Metropolia Ammattikorkeakoulun ensimmäisenä vuonna käyty esiintymistaidon kurssi oli hyödyksi tässä työtehtävässä. Yhtyeen tuli paitsi näyttää hyvältä, myös esiintyä näyttävästi. Esiintymistaidon kurssilla esiintuodut seikat, esimerkiksi solistien kontakti yleisöön ja juontojen sujuvuus olivat hyödyksi erityisesti tässä työtehtävässä, jossa yleisöä piti lietsoa juhlatuulelle.

Työskenneltyäni Nokia Housebandissa mieleeni tuli kysymys: miksi Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazz-linjalla ei otsikostaan huolimatta ollut olemassa yleistä populaarimusiikkiin perehdyttävää opintokokonaisuutta? Puitteita tarkastellessa kyseessä oli yksi suurimpia työkokonaisuuksia siihen astisen lyhyen urani aikana, mutta silti itse esitettävän materiaalin tuntemukseni oli hyvin sirpaleista, vailla pätevää, kaiken kattavaa tietämystä populaarimusiikin historiasta nykypäivään. Enkä ollut asian kanssa yksin, sillä kaikilla muillakin jäsenillä tuntui olevan omat vahvat ja heikot osa-alueensa perustuen henkilökohtaisiin mieltymyksiin. Mielestäni tämä yksi koulutusohjelmamme suurimmista heikkouksista, on nyt hiljattain korjattu tuomalla opinto-ohjelmaan populaarimusiikin historian kurssi käsittääkseni syksystä 2011 alkaen. Koen olevani tyytyväinen, että tämä korjaus on nyt tehty. Kurssi ei kuulu oman opetussuunnitelmani mukaisiin opintoihin ja se jää harmittamaan minua suuresti.

Madonnan kappale *Express Yourself* oli vuonna 2010 jo noin 21 vuotta vanha vaikutusvaltainen populaarimusiikin klassikkokappale, mitä me emme kyenneet tulkitsemaan tavalla, joka oli olennainen kappaleen esteettiselle vaikutukselle kuulijaan. Henkilökohtainen mielipiteeni asiaan oli, että sen sijaan, että soittamamme *Express Yourself* olisi kuulostanut nykyaikaisemmalta, se sen sijaan kuulosti alkuperäisteostansa jopa vanhemmalta. Akustisilla rummuilla ja sähköbassolla soitettuna, tyylillisesti jazzorientoituneen torvisektion kanssa se kuulosti suurin piirtein 1970-luvun musiikilta. Tilannetta voitaisiin verrata käänteisesti työtilanteeseen, jossa tilaaja olisi toivonut yhtyeeltä 1950- 1960-luvun hengessä toteutettua jazz-musiikkia. Jos tilattua materiaalia oltaisiin esitetty kokoonpanolla, johon olisi kuulunut esimerkiksi sähkörummut, bassosyntetisaattori ja syntetisaattori, olisivat soitinvalinnat olleet tilantun materiaalin alkuperäisesitystapaan nähden erilaiset, jolloin äänikuva olisi viitannut halutuista poikkeaville

vuosikymmenille. Tilaaja olisi voinut todeta tuotteen olleen eri kuin mitä pyydettiin ja esiintymispalkkio olisi jäänyt saamatta.

Tapahtuman jälkeen aloin panna merkille, että Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazz-linjan opetuksen sisällön linjauksessa ei juurikaan painoteta soitinvalintojen autettisuuden merkitystä eri tyyllilajien esittämisessä. Myöhemmin erityisesti studio-työskentelyssä asiasta on tullut merkityksellisempi, lähes kynnyskysymys musiikkimateriaalin tuottamisessa. Uskoisin, että soitinvalintojen painotus opetuksessa saattaa olla myös melko opettajakohtainen asia, ja myös resurssikysymys, sillä kaikenkattavan soitinvalikoiman hankkiminen tulee kelle tahansa kalliiksi. Kuitenkin herää kysymys tulisiko aihetta ottaa enemmän esille Metropolia Ammattikorkeakoulun opetuksessa, esimerkiksi juurikin studioympäristöä ajatellen. Heräsi myös kysymys, että tulisiko vahvasti syntetisaattori- ja elektronispainotteisessa soitinyhtyeessä toimiminen olla jo osa pop/jazz-musiikin pakollista koulutusohjelmaa? Kyseisellä toteutustavalla on kuitenkin jo lähes 40 vuotta vanhat perinteet, ja sen käyttö tuntuu olevan vain lisääntymässä. Oikeastaan tarkemmin ajatellen kokonaisuuden voisi pukea muotoon pop-workshop, jossa nimenomaisena tavoitteena olisi perehtyä elektronispainotteisen populaarimusiikin esittämistapoihin. Siirtämällä rockmusiikki esimerkiksi rhythm and blues -workshopiin pakollisten workshopien luomasta kokonaisuudesta tulisi entistä laajempi sisällöltään.

7 Työtehtävä: Tanssi- ja viihdemusiikin esiintymiset

7.1 Tanssi- ja viihdemusiikin esiintymisien työkuvaus

Tanssimusiikin soittaminen lienee osa lähes jokaisen pop/jazz-musiikin opiskelijan työllistymistä. Yleinen ilmapiiri ja suhtautuminen kyseisiin työtehtäviin vaihtelee havaintojeni pohjalta vakavan ja halveksuvan välillä. Itse olen myös kouluvuosieni aikana soittanut ties kuinka monta tanssimusiikkikeikkaa. Rumputyöskentely pohjautuu kyseisillä keikoilla pääsääntöisesti perinteikkäisiin yhtyesäestyskuvioihin. Musiikki koostuu pääosiltaan sekä suomalaisen, että ulkomaalaisen populaarimusiikin ikivihreistä klassikoista ja uudemmissa mediassa soivista pop-kappaleista.

7.2 Tanssi- ja viihdemusiikin esiintymisien pohdinta

Koulutusohjelmamme tarjoaa paljon eväitä kyseisiin työtehtäviin. Eri musiikkityylilajien workshopit sisältävät soitannolliset perusteet esiintymisiä varten. Erityisesti tanssimusiikki-workshop oli tässä mielessä ehkä jopa kaikista käytännöllisin workshop ja vastasi opetussisällöltään hyvin suoraan käytännön työelämän vaatimuksia. Soitintutkintojen materiaali auttaa omaksumaan nopeasti kappaleen tyylin ja auttaa nuotinluvussa. Eri-tyinen apu on myös ollut transkriptio-kursseista, jotka ovat harjoittaneet korvakuulolta nuotintamisen ja rakenteiden havaitsemisen taitoja.

Yksi tanssimusiikkiesiintymisten suurimpia asiasisältöjä on kotimainen musiikki. Olen kerännyt tietoperustani suomalaisen tanssimusiikin historiasta mediasta kuulemani lisäksi lähes yksinomaan tanssimusiikkiesiintymisten kautta. Kuten populaarimusiikin historia, olen kokenut myös suomalaisen musiikin historian lähes sivuutettavan Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazz-linjan opetuksessa. Eniten suomalaista tai suomenkielistä musiikkia olen kohdannut koulussamme tanssimusiikki-workshopin tiimoilta. Mielestäni on jopa hieman outoa, ettei henkilöitä, joiden Metropolian internetsivujen kuvauksen mukaan tulisi valmistuttuaan muun muassa rikastuttaa kotimaista rytmi-musiikkia (Metropolia, [www](http://www.metropolia.fi)), perehdytetä kotimaisen musiikin historiaan koulussa juuri ollenkaan. Mielestäni en voi edes esittää asiaa kysymyksenä, vaan minun täytyy todeta, että kaikenkattavan kotimaisen musiikin historian opintokokonaisuuden kuuluisi ehdottomasti olla osa Metropolia Ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmaa, kyse on yksinkertaisesti yleissivistyksestä.

8 Työtehtävä: *Vapautuspassio*

8.1 *Vapautuspassion* esittely

Vaikkakin seuraava työtehtävä onkin virallisesti opintojakso, halusin sen silti ottaa sen tähän työhön mukaan työtehtävänä laaja-alaisuutensa ja työpitoisuutensa takia.

Vuoden 2010 alussa minua pyydettiin mukaan Metropolian, Taideteollisen korkeakoulun, Teatterikorkeakoulun ja Arcadan yhteistyöprojektiin, musikaali-ensembleen, joka tuotti musikaaliteoksen nimeltään *Vapautuspassio*. Kysessä oli lähes sadan opiskelijan yhteistyöprojekti, jossa näyttelijäntyöstä vastasivat Teatterikorkeakoulun opiskelijat, musiikista Metropolian sekä pop/jazz- että klassisen musiikin opiskelijat, puvustuksesta ja lavastuksesta Taideteollisen korkeakoulun opiskelijat ja esityksen elokuvaversioon tallentamisesta ammattikorkeakoulu Arcadan opiskelijat. Tehtäväni oli toimia musikaalia säestävän yhtyeen rumpali-lyömäsoittajana. Esityksen sisältö koostui neljästä osasta, jonka olivat säveltäneet neljä eri säveltäjäopiskelijaa, käsikirjoittaneet neljä erillistä käsikirjoittajaa ja ne olivat jokainen omia tarinoitansa. Aiheesta on tehnyt myös ylemmän ammattikorkeakoulututkintotason opinnäytetyön orkesterin johtaja ja säveltäjä Tuomas Hautala (Hautala 2011)

Musikaali kesti noin kaksi tuntia ja taukoja musiikissa oli hyvin harvakseltaan, osat olivat käytännöllisesti katsoen läpisävellettyjä. Omat rumpuosuuteni oli kirjoitettu nuotistolle läpi teoksen, mutta yhtyeemme täytyi luonnollisesti sovittaa vielä harjoitusvaiheessa tiettyjä vivahteita uusiksi kaikkien eri musikaalin osa-alueiden lyöttäytyessä yhteen. Harjoituskausi ennen esityksiä kesti reilut kolme viikkoa, mikä oli haastellisen lyhyt aika sekä omaksua että kehittää kahden tunnin läpisävelletty monimutkainen teos esityskelpoiseksi. Harjoituspäivät olivat noin 8-10 tuntisia ja tämän takia en juurikaan pystynyt muuhun koulunkäyntiin ensimman ohella. Tämän jälkeen teosta esitettiin 12 esitystä kahden viikon ajan. Koko opintojakso kesti siis noin viisi viikkoa. Musikaali oli luonteeltaan hieman synkkämielisen räiskyvä ja energinen teos, jossa joutui soittajan roolissa jatkuvasti keskittymään sekä kappaleiden monimutkaisuudesta johtuen partituurin oikeassa kohdassa pysymiseen että energisen esiintymisen ylläpitämiseen saadakseen teoksen vaatiman tunnelatauksen välittämään katsojalle. Kun esityksiä oli useampana päivänä putkeen, alkoi teoksen esittäminen muuttua haastavaksi sen vaatiman voimakkaan esteetisen energialatauksen vuoksi.

8.2 Työtehtävän Vapautuspassio Pohdinta

Jälkikäteen pohtien *Vapautuspassion* materiaali oli minulle rumpalina lähes yksinomaan kuin Metropolian pop/jazz-linjan rumpujen c-kurssitutkinto. Kappaleet olivat monimutkaisia, sisälsivät äkkinäisiä tempon vaihdoksia, vähemmän tavallisia tahtilajeja ja lähes

säännönmukaisesti epäsäännöllisen määrän tahteja joka ikisen kappaleen lähes jokaisessa osassa. Esitetyn musiikin tyyllilajit vaihtelivat lähes kaikenkattavasti etnovaikutteista jazziin ja rumpukoneen kanssa soitetusta hiphopista lähes klassisen musiikin lyömäsoitintyöskentelyn piirteet täyttävään perkussiotoimintaan. Musiikkikappaleet vaativat sujuvaa nuotinlukutaitoa, erityisesti eri pituisten tahtimäärien hahmottamista ja kappaleessa mukana pysymistä.

Jälleen kerran minulle oli hyödyksi klassisen musiikin taustani nuoruusiltä. Musikaalisessa työskentely vaati jatkuvaa kapellimestarin seuraamista ja orkesterisoittimien, kuten triangelin ja mallettien, hallintaa. Tapaus oli jo kouluajanani toinen kerta, kun jouduin työskentelemään kapellimestarin ohjauksessa, joten tämä toi vain vahvistusta pohdinnalleni, tulisiko kyseinen työskentelytapa tutustuttaa myös kevyen musiikin opiskelijoille.

Musikaalissa oli eräs sangen haastava kappale, jossa minun tuli soittaa tietokoneella ohjelmoidun perkussiokuvion päälle. Kuvio noudatti kahden tahdin sykliä siten, että toisen tahdin tahtilajina oli 5/8 ja toisen 7/8. Kappale ei vaatinut pelkästään syklin mukana pysymistä, vaan myös esteettisesti monimuotoista syklin värittämistä improvisomalla rytmikuvion päälle rumpusetillä (ääniteliite, kappale 3). Tapahtuma ei ole mitään yleisintä, ja jos en olisi kyseistä toimintaa omatoimisesti aikaisemmin harrastanut, olisi minulla voinut olla huomattavia vaikeuksia toteuttaa kyseinen kappale laadukkaasti. Tässä havaitsin tilanteen, joka on toistunut työtehtävissäni muutaman kerran muulloinkin: tietokoneella tuotetun rytmisekvenssin kanssa soittamisen. Nykypäivänä musiikki tehdään jatkuvasti entistä enemmän määrin tietokoneella ohjelmoiden ilman ihmispeiräistä reaaliajassa tapahtuvaa soitantaa. Tämän takia nykyään myös esimerkiksi yhä useampi lyömäsoitinraita on mahdotonta toistaa ihmisen soittamana identtisesti tietokoneella ohjelmoidun materiaalin kanssa. Niinpä esiintymistilanteissa ollaan alettu toteuttaa luovia ratkaisuja yhdistämällä osittainen alkuperäinen ohjelmoitu lyömäsoitinmateriaali ihmissoitajan soitantaan, joka siis selkokielellä tarkoittaa rumpalin soittamista koneella tuotetun rumpuraidan kera. Vaikkakaan tämä ei ainakaan omakohtaisesti minulle ole vielä aivan arkipäiväistä toimintaa, voinen kuitenkin musiikintekijänä kuvitella sen yleistyvän hurjasti seuraavien vuosikymmenien aikana. Mielestäni Metropolialla voitaisiin ottaa pohdintaan, tarvitseeko rumpujensoiton tutkinto-ohjelmiin ottaa koneperäisten sekvenssien kanssa työskentelyä.

Mielestäni *Vapautuspassio* -ensemble oli ylivoimaisesti paras opiskelukokonaisuuteni Metropolia Ammattikorkeakoulussa. Se nosti koulunkäynnin hetkeksi aivan uudelle tasolle. Opintojakso opetti valtavasti asioita: teatterin estetiikkaa, teatterimusiikin estetiikkaa, toimimista teatterimuusikkona, eri soitinten yhtäaikaista luovaa hallintaa, esiintymistä teatteriproduktiossa ja ylipäättänsä valtavan projektin alusta loppuun asti työstämistä. Lisäksi ensemblen myötä pääsin tutustumaan sekä verkostoitumaan erittäin laaja-alaisesti eri alan tulevien taitajien kanssa viidestä eri koulusta. Juuri työtehtävän kaltaisen olemuksensa vuoksi *Vapautuspassio* on ollut ehdottomasti opettavaisin opintojakso Metropolia Ammattikorkeakoulussa.

9 Työtehtävä: Pentti & Heini Hietasen Joulukiertue feat. Pushkin Quintett

9.1 Työtehtävän esittely

Hietasten ja Pushkin Quintettin joulukonserttikiertue toteutettiin marras-joulukuun 2010 aikana. Noin puolentoista tunnin konsertti koostui sekä perinteisistä että uudemista joululauluista. Kappaleiden sovitusvastuu jaettiin jokaiselle Pushkin Quintettin jäsenelle ja niistä maksettiin kappalekohtainen sovituspalkkio. Harjoituksia konserttikiertuetta varten oli yhdet, joten sovitus tuli olla korrektisti nuotinnettuna ajan priorisomiseksi. Erilaiset tunnetut joululaulut tuli sovittaa kokoonpanolle, johon laulusolistien lisäksi kuului kaksi selloa, piano, kontrabasso ja rummut. Koska harjoitusten vähyden takia kokeiluille ei juurikaan ollut resursseja, tuli sovittajan roolissa ottaa huomioon paitsi soitinten olemus, myös itse kokoonpanon esiintyjien ominaisuudet ja rajat. Konserttialit olivat isohkoja (esimerkiksi Lahden Finlandia-talo ja Kuopion musiikkikeskus), joten kaikki soittimet olivat vahvistettuja äänentoiston kautta.

Tätä työtehtävää varten olin saanut erittäin hyödyllisiä taitoja juuri edellisten vuosien aikana käydyistä Metropolian pop/jazz-linjan eri teoria- ja säveltapailu- sekä sovituskurseista. Vaikkakin sovittamisen tietyt perusasiat saattoi omaksua pakollisissa teoriakursseissa, tuli Sovitus 1 -opintojakson käyminen erittäin hyödylliseksi. Sovitus 1 -kurssilla erityinen hyöty olivat harjoitustehtävät ja sovitus korrektiluonnottamisen harjoittelu. Vaikkakin olin aikaisemminkin jo osannut nuotteja kirjoittaa, sovituskurssilta

opitulla sovitusten selkeään ulkoasuun panostamisella moni aiemmin vaikeaksi kokeamani asia oli helpompi muotoilla soitettavaan muotoon. Harjoitusten vähyydestä johtuen sovitukset tuli omaksua nopeasti, joten prima vistan ja nuotinluvun aikaisempi aktiivinen harjoittelu koitui jälleen suureksi hyödyksi tässä tapauksessa.

Pystyin soittamaan rumpuja hieman reilummalla äänenvoimakkuudella tavanomaisempien Pushkin Quintettin esiintymistiloihin verraten. Vaikka kyseessä oli esiintymisiä lähes Suomen suurimmissa esiintymistilassa, en kuitenkaan silti voinut soittaa läheskään täydellä rumpujen äänenvoimakkuudella, koska kokoonpano tuli jälleen ottaa huomioon. Ohjelmiston tyyli oli tutunoloista aiemmista Virtuoston konserteista, nyt vain hieman pienemmällä kokoonpanolla. Säestykseni muodostui jälleen monimuotoisesta sekoituksesta tyylejä vispilöitä, kapuloita ja malletteja käyttämällä. Klassisen musiikin taustani oli jälleen kerran hyödyksi, kappaleiden sisältäessä jonkin verran rudimentaalista virvelirumpusäestystä, mallettien käyttöä ja tempon elävää venytystä. Tässäkin tapauksessa mieleeni juolahti pohdinta, että pärjäisikö pelkästään pop/jazz-koulutuksen saanut rumpali tilallani kyseisessä työtehtävässä.

9.2 Joulukiertueen pohdinta

Koska kokoonpano oli verraten pieni ja koska Pushkin Quintett oli tässä tapauksessa tavanomaista säestyskokoonpanoa suuremassa rooissa, täytyi esityksen ulosannin tulla olla suurieleistä. Kyseessä oli suuret esiintymistilat mutta enimmillään lavalla oli vain seitsemän esiintyjää. Erityisesti kun kyseessä oli joulukonsertti, kyse oli ainakin omasta mielestäni viihteestä, niinsanotusta koko kansan huvista. Kyseisessä tilanteessa alan jo vaistomaisesti panostaa esiintymiseen, jotta musiikin saisi tuotua tunnelmallisesti läsnäolevaksi ja täten kuulijalle helposti lähestyttäväksi. Huomioonottaen myös harjoitusten vähyyden, tehtävästä tuli kohtuullisen haastava. Valitettavasti yleisölle ei voi selitellä moista asiaa heidän maksettuaan lipuista kohtuullisen tuntuvan hinnan. Tällaisten tilanteiden takia mielestäni mielestäni esiintymistaidon tulisi olla yhtä kurssia laajempi ja perehdyttävämpi kokonaisuus koulussamme.

10 Työtehtävä: YLE TV2 *Uusi päivä*

10.1 *Uusi Päivä* -työtehtävän esittely

Tammikuussa 2011 pääsin Yleisradion TV2:n *Uusi Päivä* -draamasarjaan töihin kevääksi. Sain paikan sarjaan sisältyvän pop-yhtyeen rumpalin väliaikaisena tuuraajana ja samalla taustanäyttelijänä sarjassa. Tehtäväni oli monimuotoinen, rumpalin ja taustanäyttelijän tehtävien lisäksi pääsin heti tekemään musiikkia sarjan erilaisiin musiikkinumeroihin. Pitkäaikainen kiinnostukseni musiikin tuottamiseen ja säveltämiseen oli hyödyksi tässä tapauksessa. Työtehtävät olivat vaihtelevia: välillä esitin kuvauksissa taustalla olevaa henkilöä, välillä olimme sarjan yhtyeen kanssa oikealla keikalla sarjan promootiotötehtävissä ja välillä tein tilauksesta musiikkia sarjaan.

10.2 *Uusi Päivä* -työtehtävän pohdinta

Tehdessäni sarjaan musiikkia jouduin elämässäni ensimmäistä kertaa tekemään populaarimusiikkia, jonka kohdeyleisönä oli nuori katsojakunta, keskimäärin 6 - 16-vuotiaat. Viettäen aiemmat kymmenen vuotta kehittämällä itseäni pääsääntöisesti omaksumalla valtavirtamusiikin ulkopuolisia, niin sanottuja hienostuneempia ilmiöitä, koin, että olin jälleen kerran uudenlaisen aluevaltauksen edessä. Tällä kertaa moni koulussa omaksumani laadun tae, kuten esimerkiksi harmonian monivivahteisuus ja afroamerikkalaisen musiikin estetiikka, ei pätenytkään kyseisessä työtehtävässä. Tehdessäni musiikkia sarjaan minun oli kuvainnollisesti heittäydyttävä jälleen lapsenomaisempaan ajatteluun maailmaan ja etsittävä sieltä vastauksia, kuinka tehdä musiikkia sarjaan. Erityisesti säveltämäni ja pääosiltaan sanoittamani kappale *Parasta Ikinä* saavutti nuoren kuulijakuntansa onnistuneesti. (ääniteliite, kappale 4) Kappaletta tehdessä eläydyin omaan lapsuuteeni ja varhaisnuoruuteeni ja tämän kautta löysin aiheita sanoitukseen. Melodisesti kappale on erittäin suoraviivainen kokonaisuus, joka perustuu pianon soittaman kahdeksan tahdin mittaisen riffin¹ päälle. Sanoitukset muodostavat tarinan kesäloman aloittavasta, kouluvuoden päättävästä päivästä nuoren silmin. Kappaletta työstäessäni koin ajoittain jopa lievää epäilystä siitä, olenko tekemässä teosta liian naivilla otteella. Epäilykseni kuitenkin osoittautuivat katsojapalautteen perusteella turhiksi ja tämä roh-

1 Riffi = yksittäisistä sävelistä ja/tai soinnuista koostuva aihe, jota toistetaan kappaleessa.

kaisi minua entistä enemmän olemaan liaksi miettimättä tuotantoni esteettistä sivistyneisyyttä. Koen tällä hetkellä ylipäänsä oppineisuuden todistelun musiikin tekemisessä ei-olennaiseksi, häiritseväksi tekijäksi.

Tehdessämme sarjan tavoitteiden mukaisesti mahdollisimman laadukasta musiikkimateriaalia moni projekti onnistui hyvin ja saavutti suosiota sarjan katsojakunnassa. Tulokset nähdessäni aloin pohtia, tulisiko koulumme ottaa paremmin huomioon erityisesti nuorisomusiikin kehittämisen esilletuominen, sillä kyseisen materiaalin tekeminen ei ole ainakaan itselläni ollut mitenkään itsestäänselvä aihe.

11 Työtehtävä: YLE TV2 *Uusi Päivä* muusikko/musiikkituottaja

11.1 Työnkuvan esittely

Kevään 2011 korvilla, kun sarja oli jäämässä kesäksi kuvaustauolle, ja oma tuuraajanpestini oli päättymässä, minua yllättäen pyydettiin jatkamaan syksystä 2011 sarjassa mukana muusikkona ja musiikkituottajana. Syksystä alkaen työnkuvani tähän päivään asti on ollut tehdä musiikkia sarjan yhtyeelle, sarjan erikoislähetysiin ja sosiaalisen median edustukseen. Olen myös ollut mukana ideoimassa sarjan musiikkisisältöä.

11.2 Pohdinta

Musiikkituottajan työtehtävässä ajan tasalla pysyminen ja populaarimusiikin tuntemus on ollut olennainen osa asiaa. Kuluneen vuoden aikana olen joutunut opiskelemaan hyvin aktiivisesti ja omatoimisesti populaarimusiikin historiaa ja nykyhetkeä, sekä toteutustapoja pitääkseni työnjälkeni laadullisena ja kilpailukykyisenä. Erityisesti tässä työssä minua on jopa häirinnyt se seikka, että koulussa olemme saaneet runsaasti tietoa ja perehdytystä sekä afroamerikkalaisen musiikin, että klassisen musiikin perinteisiin, mutta ei juuri ollenkaan menneiden vuosikymmenien populaarimusiikkiin.

Sarjaan musiikkia tehdessä olen myös joutunut todella paneutumaan kohderyhmäajatteluun, sillä sarjan musiikkipuoli on pääosiltaan suunnattu nuorille katsojille. Varsinkin sarjan alkuaikoina musiikkipuoli meinasi helposti sekä minulta, että muilta tekijöiltä

taipua liian vaikeaselkoiseksi ollakseen nuorten musiikkia. Koska en aikaisemmin ollut varsinaisesti nuorisomusiikkia tehnyt, jouduin järjestämään asennoitumiseni ja lähtökohtani työtehtävään uudelleen saavuttaakseni halutunlaista materiaalia. Lyriikoiden aiheiden kuului olla nuorisopainoitteisen katsojakunnan omaksuttavissa ja kappaleiden tuli olla tyyllisesti meneviä ja energisiä. Erityisesti koin aluksi positiivis-sävytteisten, duurissa kulkevien kappaleiden tekemisen hieman hankalaksi, mutta omaksumalla oikean asenteen kyseisenlaisia kappaleita tehdessä asia ei enää ollut ongelma.

Ajoittain koen, että sarjan piirissä työskentelyni ja kouluni välillä vallitsisi valtava esteettinen kuilu. Toista laitaa edustava kouluni ilmapiiri yleisesti painoittuu taiteelliseen paan ja niin sanottuun intellektuellimpaan, pienemmän kannattajapiiriin musiikkiin, kun taas toisella laidalla tv-sarjan töissä tavoitteena on tehdä mahdollisimman suureen määrään nuorta yleisöä vetoavaa, valtavirran musiikkimakua mukailevaa materiaalia. Kokemukseni kuitenkin ovat henkilökohtaisia, joten tätä ilmiötä ei voida sen paremmin perustella ja jokaisella opiskelijalla ja työntekijällä koulussa on henkilökohtainen lähestymistapansa musiikkiin.

Kuitenkin käsitykseni laadukkaasta musiikista on monipuolistunut sarjan aikana. Jos aiemmin pidin laadukkaan musiikin takeena esimerkiksi esitetyn materiaalin monimutkaisuutta ja kuulijan haastamista, koen nykyään, että musiikin laadukkuus perustuu myös kappaleen sisällön kuulijalle välittämisen laadukkuuteen. Kyseistä laadukkuutta koen olevan monimuotoista: sekä kuulijaa haastava taiteellinen kappale että kuulijalle kappaleen sisällön mahdollisimman suorasti ja nopeasti välittävä kappale voivat olla molemmat laadukkaita.

Koulun pakollisiin opintojaksoihin kuuluva tietotekniikan perusteet on tullut nykyistä työtäni ajatellen hyödylliseksi. Kurssilla perehdyttiin Apple-tietokoneilla toimimiseen ja osittain musiikin tekemiseen. Vaikkakin olinkin jo ennen kyseistä kurssia toiminut samalla tavalla, koen sen silti oivaksi lisäksi koulua aloitteleville musiikinopiskelijoille, sillä se tutustuttaa opiskelijat musiikin tuottamisen alkeisiin tietokoneella.

Tällä hetkellä työni kannalta on paljon tärkeämpää, että minulla on tietokone, kuin rummut. Olen joutunut opiskelemaan koulun ulkopuolella huomattavan paljon musiikin tekemistä tietokoneella, eikä päätyöni koostu juurikaan aidosta live-soittamisesta, edes

studioissa (ääniteliite, kappale 5). Nykyinen työni on tarkemmin ajateltuna musiikintekijä- tai tuottaja-teknologi -opiskelijan koulutuksen mukaista materiaalia. Kuitenkaan kukaan ei ole työelämässä tullut kysymään, opiskelenko edellämainittuja suuntautumisvaihtoehtoja vai instrumentalistin opintoja. Yleinen käsitys kokemuksieni mukaan lienee, että muusikko on sekä soittaja että musiikintekijä tai tuottaja tarvittaessa. Nämä osa-alueet asetetaan myös Metropolia Ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmassa muusikon opintojen alaisuuteen instrumentalistikoulutuksen kanssa. Ilman kyseisten osa-alueiden jonkintasoista hallintaa en todennäköisesti tulisi toimeen musiikkialalla. Ja suuntautumiseni itse asiassa on muuttumassa kasvavissa määrin kohti musiikkituottajan työtehtäviä instrumentalistin sijaan. Mielestäni muusikon työllistyminen on kuitenkin niin yksilökohtaista, etten oikeastaan ole varma, voisinko alkaa esitellä laajalaisempaa musiikintekijän, tuottaja-teknologin ja instrumentalistikoulutuksen toisiinsa sulauttamista Metropolia ammattikorkeakoulussa.

12 Lopputulos ja pohdinta

Tämän työn tavoitteena oli selvittää millaisiin työtehtäviin olen instrumentalistin suuntautumisvaihtoehdolla päätenyt ja myös verrata työelämän eteentuomia haasteita saamaani koulutukseen. Koen päässeeni työskentelemään miellyttävän monimuotoisissa työtehtävissä vaihdellen esiintymisen ja musiikin tekemisen välillä.

Työtehtävieni monimuotoisuutta tarkastellessa Metropolia Ammattikorkeakoulun instrumentalistikoulutus onnistuu siinä, että se jättää opiskelijalle runsaasti vapaavalintaisia opintoja monipuolisella sisällöllä antaen vapauden painottaa erikoistumistansa mahdollisuuksien mukaan. Myös niin sanotusti asian ydin eli oman soittimen hallintaan tähtäävät opintokokonaisuudet ovat vahvoja ja niistä on ollut välitöntä hyötyä työelämässä. Koen, että sekä itse soittotekninen että teoriapainotteinen opetus on Metropolia Ammattikorkeakoulussa korkealaatuista ja työelämän vaatimukset täyttävää.

Työelämä on tuonut esiin seikkoja, jotka ovat herättäneet ajatuksia siitä, että tulisiko niitä ottaa perusteellisemmin huomioon koulutusohjelmassa. Ensinnäkin koen, että omakohtaisessa työelämässäni on tullut eteen toistuvasti vaatimus laajemmasta sekä kotimaisen, että yleisesti populaarimusiikin tuntemuksesta. Lisäksi monta kertaa olen

ajautunut tilanteeseen, jossa olisi vaadittu autenttisempaa soitinvalintaa ja toteutustavan tuntemista suhteessa esitettävään materiaaliin. Toisekseen muusikon työelämässä esiintyminen on melko iso osa kokonaisuutta, joten herää kysymys, tulisiko esiintyminen ottaa huomioon entistä laajempaa kokonaisuutena opintokokonaisuudessa. Seuraavana asiana mainittakoon toistuvasti vastaan tullut vaatimus soiton äänenvoimakkuuden kontrolloinnista, jota on yllätykseni käsitelty erikoisen vähän koulutusohjelmassa. Erikoisempina tapauksina esille on tullut työskentely klassisen musiikin vaikutteita ammentavassa ympäristössä, esimerkiksi kapellimestarin kanssa työskentely ja ei-absoluuttiseen tempokäsitykseen tutustuminen. Myös koneiden ja koneella tuotetun materiaaliin kanssa työskentely tulee joka tapauksessa yleistymään tekniikan jatkuvasti kehittyessä.

Yhteenvedona voin todeta, että kokemukseni mukaan Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazz-linjan instrumentalistikoulutus tällä hetkellä painottaa opetuslinjauksessaan Swanwickin musiikin kokonaisuutena kuvaavan C.(L).A.(S)P-teorian osa-alueista erityisen paljon erityisesti taito- ja kirjallisuuden osa-alueita. Esiintyminen, kuuntelu ja säveltäminen ovat painoarvoisesti pienempiä kokonaisuuksia, mutta kuitenkin olemassa opetussuunnitelmassa. Työelämäni tähän mennessä on koostunut melko vahvasti kaikista C.(L).A.(S)P-teorian osa-alueista ja näin ollen koulutuksessa painotetut osa-alueet ovat kohdanneet työelämän vaatimukset tarpeet täyttävästi, kun taas koulutuksessa vähemmän painotetut osa-alueet ovat herättäneet kysymyksiä niiden painottamisen lisäämisen tarpeesta koulutusohjelmassa.

Itsessään opinnäytetyön tekeminen oli itselleni sangen valaiseva kokemus. Melko vähän tekstiä tuottavana henkilönä kirjoittaminen tuntui kehittävältä. Vuosien aikana eri työtehtävissä mieleen juolahdelleet seikat oli rakentavaa koota vihdoin yhdeksi kokonaisuudeksi. Se myös auttaa itseäni hahmottamaan kokonaisuuden paremmin.

Työni saattaa herättää lukijakunnassaan kysymyksen siitä, missä kulkee raja asioiden välillä, joita tulisi opettaa Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazz -musiikin koulutusohjelmassa ja jotka ovat työssäopittavia. Sitä rajaa on todennäköisesti melkoisen vaikea vetää mihinkään, sillä ammattikorkeakouluopetus Suomessa on työelämälähtöistä, joten sitä tulisi kehittää työelämän mukaan. Työelämä kuitenkin kehittyy alinomaan ja koulutus tulee säännönmukaisesti aina työelämän jalanjäljissä. Kuten narratiiviseen

tutkimukseen kuuluu, tulos on subjektiivinen yksi näkökulma asiasta, joka on vain osa kokonaisuutta. Niinpä esilletuomiani asioita voidaan käyttää keskustelua herättävinä seikkoina koulutusta tarkastellessa.

Lähteet

Swanwick, Keith 1979. A Basis for Music Education. Berks: The NFER-Nelson Publishing Company

Aaltola, Juhani ja Valli, Raine 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Jyväskylä: PS-kustannus.

Metropolia Ammattikorkeakoulun pop/jazz-linjan kuvaus. [verkkodokumentti] saatavuus: <<http://www.metropolia.fi/koulutusohjelmat/kulttuuri-ja-luova-ala/popjazzmusiikki/>> (luettu 5.4.2012)

Metropolia ammattikorkeakoulun pop/jazz- musiikin koulutusohjelman opetussuunnitelma. [verkkodokumentti] helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. saatavuus <<https://tuubi.metropolia.fi/portal/fi/group/tuubi/opiskelijoille/opintojen-suunnittelu-ja-suorittaminen/opetussuunnitelmat/kulttuuri>> (luettu 25.3.2012)

Puolustusvoimat. [verkkodokumentti] Helsinki: Suomen Puolustusvoimat <<http://www.puolustusvoimat.fi>> (luettu 14.3.2012)

Musiikkialan työelämä [verkkodokumentti] Helsinki: Mediatalo Opiskelupaikka Oy saatavuus <<http://www.opiskelupaikka.fi/Koulutus/Yliopisto/Yliopisto-Musiikkiala/Tyoelama>> (luettu 31.3.2012)

Virtuoso. [verkkodokumentti] Helsinki: EMI finland. saatavuus <<http://www.emi.fi/artistit/93/virtuoso>> (luettu 1.4.2012)

Hautala, Tuomas 2011 Suurten Voittojen Äärellä: Luottamus ja prosessi *Vapautuspasio-* musiikkiteatteriproduktiossa. Opinnäytetyö YAMK. [verkkodokumentti.] Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. <<http://publications.theseus.fi/browse?value=Hautala%2C+Tuomas&type=author>> (luettu 7.4.2012)

Ääniteliite CD 1

- 1.Pushkin Quintett: Ote kappaleesta B.A.C.H, Pushkinin Joulu, omakustanne -
livetallenne 2009
- 2.Pushkin Quintett: Ote kappaleesta Rekiretki, Pushkinin Joulu, omakustanne -
livetallenne 2009
- 3.Ote Vapautuspassio -musikaalin tallenteesta, Metropolia 2010
- 4.YLE Vihreät Valot: Parasta Ikinä, YLE 2011
- 5.YLE Uusi Päivä: Kevään 2012 tanssikilpailuspecial: "Fly me to the stars", YLE 2012

